

CORE KICK-OFF

@core_STN

#yhteishallinta
#corestn

12.12.2017

Ohjelma

- 9:00 Tervetuloa! Kohti yhteistoiminnallisia ratkaisuja - miksi ja miten? Johdatus CORE-hankkeeseen
- 10:00 CORE-rastit - työskentely ryhmissä
- 11:15 Yhteenveto ryhmäkeskustelujen tuloksista
- 11:30 Yhteistyön tavat ja seuraavat askeleet
- 12:00 Lounas

CORE - Kohti yhteistoiminnallista hallintaa

- Collaborative remedies to fragmented societies – facilitating the collaborative turn in environmental decision-making (CORE)
- Suomeksi: Yhteistoiminnallisia ratkaisuja sirpaloituvien yhteiskuntien ongelmiin – käänne yhteishallintaan ympäristöpäätöksenteossa
- Rahoittaja: Strategisen tutkimuksen neuvosto / Suomen Akatemia, Ohjelma “Muuttuva yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus”, 4,1 M€
- Kesto 4 vuotta 1.10.2017 – 30.9.2021

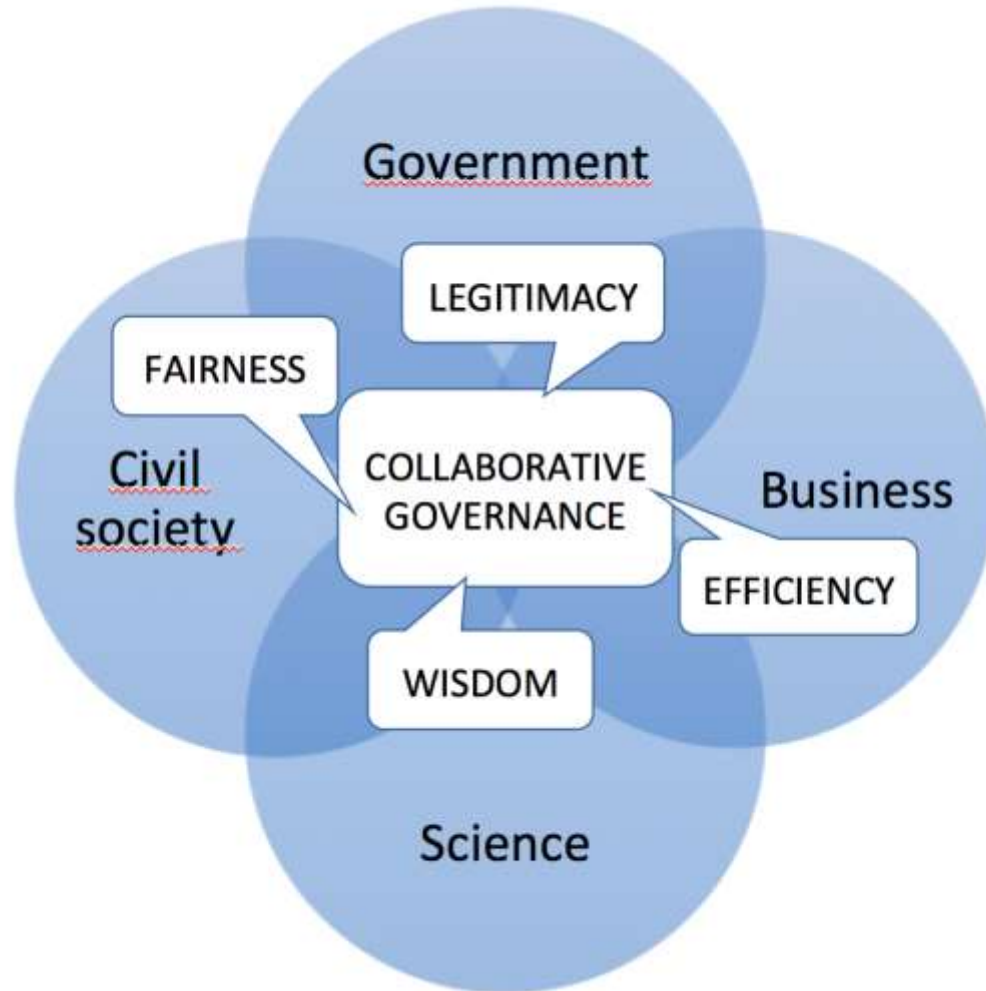
COREn tavoitteet

- CORE tutkii ja kehittää **julkisen vallan, kansalaisten ja yritysten välistä yhteistoimintaa** ympäristösuunnittelussa ja – päätöksenteossa.
- Hanke tukeutuu ajatukseen toimijoiden keskinäisestä riippuvuudesta ja yhteistoiminnallisen hallinnan (”collaborative governance”) tarpeesta mutkikkaiden ongelmien edessä.
- Haasteisiin vastaaminen edellyttää siirtymää osallistumisesta **yhteiseen ongelmanratkaisuun** (from ”participation to partnership”)
- Tavoitteena yhteistoiminnallinen **käänne** (collaborative turn) → tiekartta

CORE tuottaa tietoa ja konkreettisia ratkaisuja

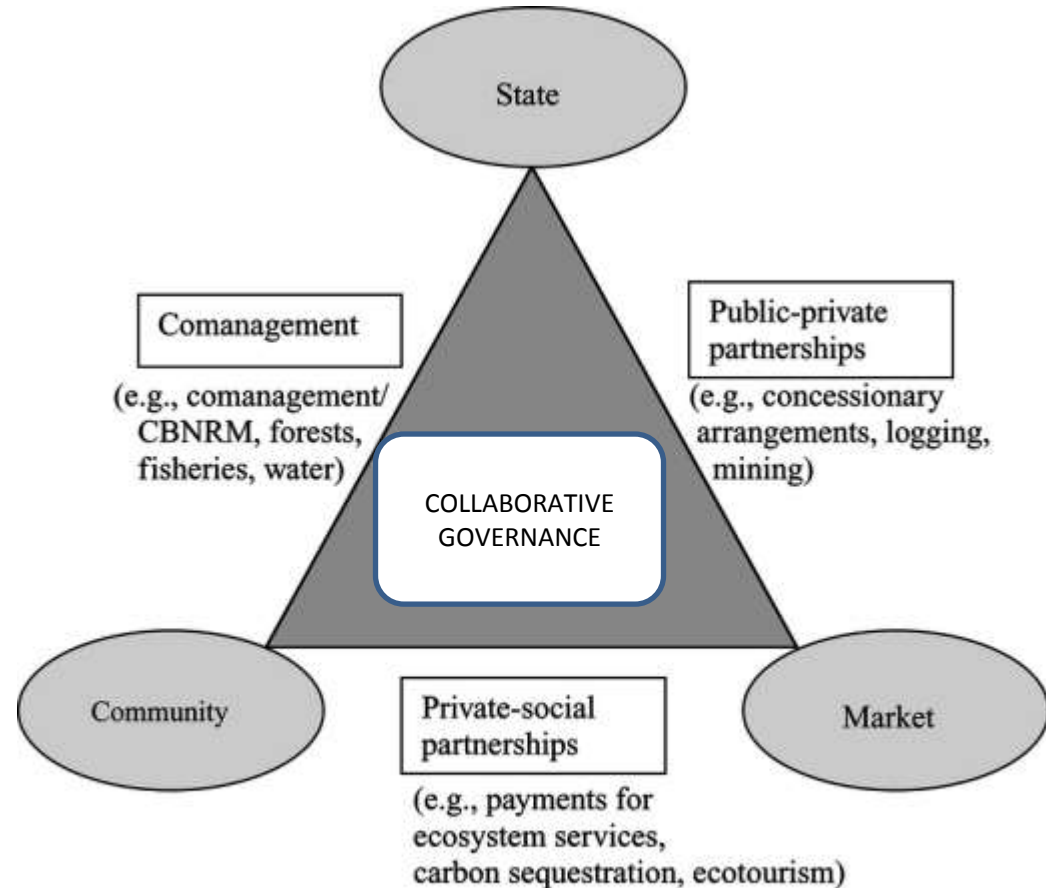
- Tietoa yhteistoiminnallisen käytäntöjen mahdollisuuksista ja rajoitteista pyrittäessä edistämään aktiivista kansalaisuutta, rakentavaa julkista keskustelua, väestöryhmien välistä luottamusta ja julkisten organisaatioiden legitimitetin säilymistä
- Konkreettisia yhteistoiminnallisen hallinnan malleja, joilla yhteiskunnan monenlaiset toimijat voidaan saada laajasti mukaan luomaan yhdessä reiluja, tehokkaita, oikeutettuja ja viisaita ratkaisuja mutkikkaisiin ympäristön ja luonnonvarojen käytön ongelmiin

Viisaat,
Reilut
Tehokkaat ja
Legitiimit
Ratkaisut

CORE tutkii ja kehittää uusia ympäristöhallinnan muotoja

- Yhteishallinta (comanagement)
- Kumppanuudet
- Yhteistoiminnalliset, monenväliset prosessit
- Vuorovaikutusprosessien suunnittelu ja fasilitointi

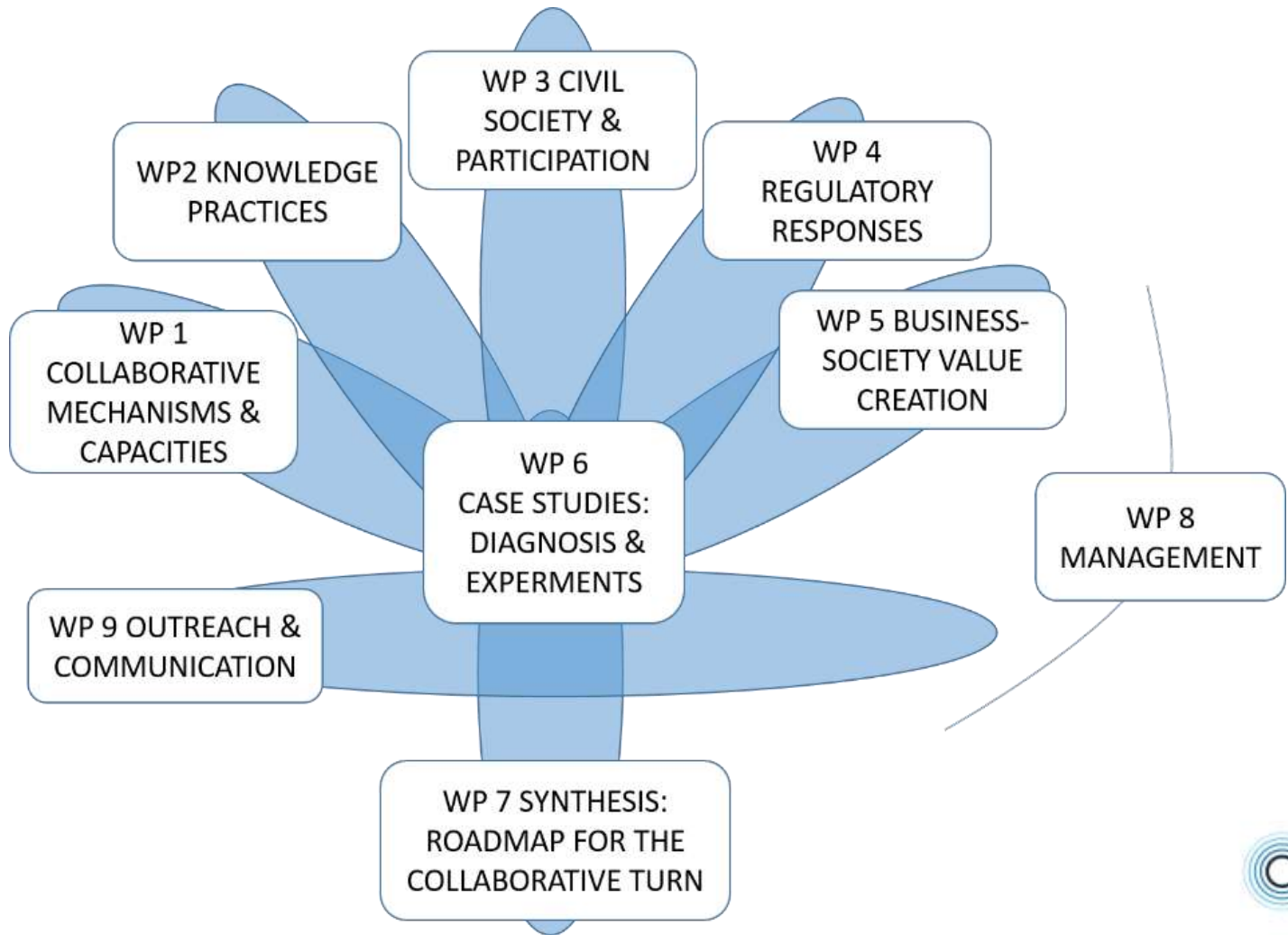

Lemos MC, Agrawal A. 2006.

Annu. Rev. Environ. Resour. 31:297–325

CORE -konsortio

- Itä-Suomen yliopisto, historia- ja maantieteiden laitos (UEF/HIMA) (koordinaatio)
- Itä-Suomen yliopisto, oikeustieteiden laitos (UEF/LAW)
- Suomen ympäristökeskus (SYKE)
- Jyväskylän yliopisto (JyU)
- Tampereen teknillinen yliopisto (TTY)
- Svenska Handelshögskolan (HANKEN)
- Linnunmaa Oy
- Mapita Oy (alihankkija)
- Sidosryhmäverkosto
- Kansainväliset asiantuntijat (International advisory board)

CORE -hankkeen tapaustudkimukset

- Case-tapauksia ei ole vielä lyöty lukkoon – määritellään hankkeen alkuvaiheessa (WP6)
- Valmisteluvaiheessa mukana: kestävä kaivostoiminta sekä digiratkaisut ja osallistuminen yhdyskuntasuunnittelussa
- Hankkeeseen haetaan sopivia case-tapauksia, joissa...
 - Toimintatutkimuksellinen ote
 - Toteutetaan kokeiluja uudentlaisista prosesseista
 - Toimitaan yhteistyössä sidosryhmien kanssa
 - Tunnistettu vaikuttavuus – potentiaali vastaavissa muissa tapauksissa

Kuulemis- ja konsensusprosessien ero

Cormick, G., N. Dale, P. Edmond, S.G. Sigurdson and B.D. Stuart (1996)
Building Consensus for a Sustainable Future: putting principles into practice. National Round Table on the Environment and the Economy, Ottawa

PROSESSI	Perinteinen kuuleminen	Avustettu neuvottelu, konsensusprosessi
Julkilausuttu tarkoitus	"Avoin prosessi, laaja osallisuus, osallisten sitouttaminen, tasapuolisuus"	
Osallistujat	Puolestapuhujia	Päätöksentekijöitä
Tavoite	Kuulla monia eri intressejä edustavia ääniä	Etsiä yhteinen ääni, joka edustaa monia intressejä
Toiminta	Näkökantojen esittäminen	Hyödyllisten vaihtokauppojen tunnistaminen
Lähestymistapa	Kannanottoihin perustuva	Intressipohjainen
Vuorovaikutus	Kootaan palautetta, yksi tai useampia tilaisuuksia	Suhteiden tietoinen rakentaminen läpi prosessin
Neuvottelu	Ei tietoista, tai piilossa "takahuoneessa"	Läpinäkyvä ja tietoinen osa prosessia
Tulokset	Paljon eri näkemyksiä tiedoksi päätöksentekijälle	"Yksi lopputulema" – joko lopullinen päätös tai yksimielinen suositus päätöksentekijälle
Aikataulu	Ennalta annettu	Osallistujien neuvoteltavissa

Collaborative public manager - koulutus

- National Policy Consensus Center (NPCC), Portland State University
- Koulutus perustuu [Oregonin yhteistoiminnallisen hallinnan malliin](#), joka on syntynyt yli 300 hankkeen sovittelun ja fasilitoinnin tuomien kokemusten kautta
- Interaktiivinen lähestymistapa, joka korostaa [käytännön kokeilevaa oppimista](#); kaksi lähijaksoa (2018 – 2019) ja virtuaaliopiskelua
- Osallistujiksi etsitään Suomesta ympäristöpäätöksenteon parissa toimivia viranhaltijoita ja päättäjiä
- Tavoitteena rakentaa [yhteistoiminnallisen ympäristöpäätöksenteon ja –suunnittelun verkosto](#) (“community of practice”)

Yhteistoiminnallinen hallinta - mekanismit ja kapasiteetit WP1

Rauno Sairinen, Itä-Suomen yliopisto

Yhteistoiminnallinen hallinta

Vaihe 1: Käsitteellinen analyysi ”collaboration” eri muodoista, lähestymistapoja vertailevan tarkastelun pohjalta

- Katsaus yhteistoiminnallisen hallinnan (ja sitä sivuavista) mekanismeista ja periaatteista
- Identifioidaan ja arvioidaan nykyisiä [ympäristön ja luonnonvarojen hallinnan haasteita sekä mahdollisuuksia yhteistoiminnallisuuteen](#) Suomessa

Vaihe 2: toimintatutkimusta, kokeiluja ja seurantatutkimusta valituissa tapauksissa

- Käytetään mm. fasilitoitua ja sovitteluun perustuvaa konsensuksen rakentamista, useiden osapuolten neuvottelutekniikoita sekä muita yhteistoiminnallisuuteen perustuvia malleja
- Arvioidaan prosessien tuloksia sekä esteitä ja mahdollisuuksia
- Tutkitaan eri organisaatioiden ja niiden johtohenkilöiden osaamista ja kapasiteettia yhteistoiminnallisuuteen kiista- ja konfliktitilanteissa ([yhteistoiminnallisuuden kapasiteetit](#))

Keskenään läheisiä käsitteitä ja lähestymistapoja

- yhteistoiminnallinen hallinta (collaborative governance)
- yhteishallinta (co-management)
- julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet (public-private partnership)
- kansalaisyhteiskunnan ja yksityisen sektorin kumppanuudet (private-social partnerships)
- interaktiivinen politiikan suunnittelu (interactive policy-making)
- sidosryhmälähtöinen hallinta (stakeholder governance)
- konfliktin ratkaisu (conflict mediation/resolution)
- deliberatiivinen hallinta (deliberative governance)
- sopeutuva hallinta (adaptive governance)
- vuorovaikutteinen hallinta (responsive governance)

Itä-Suomen yliopiston Historia- ja maantieteiden laitoksen tiimi

- Prof. Lasse Peltonen (hankkeen johtaja)
- OTM Kaisa Huhta (projektipäällikkö)
- Prof. Rauno Sairinen (WP1 vetäjä)
- YTT Tuula Teräväinen-Litardo
- YTM Juha Kotilainen
- YTT, HTM Outi Ratamäki
- YTT Tero Mustonen

Uudet tietokäytännöt

WP2

Heli Saarikoski, SYKE

Uudet tietokäytännöt

- Monimutkaisten yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemiseksi tarvitaan tutkittua ja perusteltua tietoa
 - Tiedon ja päätöksenteon välinen suhde ei kuitenkaan ole suoraviivainen etenkin viheliäisissä ongelmissa, joissa tieto on sirpaloitunutta, ristiriitaista ja kiistanalaistakin
- Ongelmien moniulotteisuus ja niihin liittyvä tiedolliset kiistat ovat osaltaan syynä siihen, että ihmiset eivät enää pysty seuraamaan yhteiskunnallista keskustelua ja osallistumaan siihen
 - on helpompaa joko vetäytyä erillisiin sosiaalisiin todellisuuksiin tai seurata niitä, jotka tarjoavat yksinkertaisia selityksiä ja ratkaisumalleja
- Tarvitaan uusia tietokäytäntöjä, jotka tuovat tiedon tuottajat ja käyttäjät saman pöydän ääreen oppimaan toisiltaan ja rakentamaan yhteistä tietopohjaa

SYKE:n tiimi

- PhD Heli Saarikoski (WP2 vetäjä)
- HT Taru Peltola (WP6 vetäjä)
- FT Maija Faehnle (vuorovaikutusvastaava)
- FM Sanna-Riikka Saarela (vaikutusten arviointi)
- FM Suvi Vikström (poikkitieteellinen ympäristötutkimus)
- FM Kaarina Vartiainen (digitalisaatio, paikkatiedot)
- FM Riku Varjopuro (ympäristösosiologia)

Kansalaisyhteiskunta, osallistuminen
ja poliittinen legitimitetti
WP3

Tapio Litmanen, Jyväskylän yliopisto

Kansalaisyhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden rooli yhteistoiminnallisissa suunnittelu- ja päätöksentekoprosesseissa

- Millaisin yhteistoiminnallisoin menettelyin mahdollistetaan kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kiinnittyminen suunnitteluun ja päätöksentekoon laajasti, oikeudenmukaisesti ja tehokkaasti?
- Huomion kohteena
 - sekä kansalaisjärjestöt että epävirallinen neljäs sektori
 - e-demokratia
 - syrjäytymiselle alttiit ryhmät
 - kansalaisten ruohonjuuritason aloitteet

Apua “kansalaisenergia”-hankkeiden kartoitukseen?

1. Aluesuunnittelu
2. Luonnonvarojen hallinta
3. Uusiutuva energia (aurinko/tuulivoima)
 - Mahdollinen asetelma: kansalaisaloite vs. vakiintuneiden toimijoiden hanke
 - Kansalainen tuottaja-kuluttajana (prosumer) ja haitankärsijänä
 - Energiakansalaisuuden, -oikeudenmukaisuuden ja -demokratian teemat
 - Yhteistoimintamenettelyjen mahdollisuus teollisen mittakaavan kaupallisen (tuulivoima)tuotannon hankkeissa – osallisuus ja prosessien jouhevoittaminen

Otamme ideoita kiitollisina vastaan:
miikka.salo@jyu.fi,
tapio.litmanen@jyu.fi,
maiya.faehnle@ymparisto.fi

Jyväskylän yliopiston tiimi

- Prof. Tapio Litmanen (WP3 vetäjä)
- YTT Miikka Salo (energiatutkimus)
- Prof. (emeritus) Martti Siisiäinen
- Prof. (emeritus) Esa Konttinen
- HTT, dosentti, strategiajohtaja (emeritus)
Sakari Möttönen
- YTM Tuija Jartti

Yhteistoiminnallisen ympäristösuunnittelun ja - päätöksenteon sääntely WP4

Ismo Pölönen, Itä-Suomen yliopisto,
Oikeustieteiden laitos

Yhteistoiminnallisen ympäristösuunnittelun ja päätöksenteon sääntely

- Miten voimassa oleva oikeus edistää, mahdollistaa tai estää yhteistoiminnallista ongelmien tunnistamista ja ehkäisyä sekä erilaisten intressien yhteensovittamista?
- **Konkreettisten sääntelymallien kehittäminen** päätöksenteon ja yritysten ympäristöhallinnan laadun ja hyväksyttävyyden parantamiseksi ottaen huomioon tavoitteet nopeuttaa ja yhdentää ympäristömenettelyjä.
- Kohteena erityisesti maankäytön suunnittelujärjestelmä, ympäristönkäyttöhankkeiden vaikutusten arviointi- ja lupamenettelyt sekä vaikutusten sopimusperustainen hallinta.

Itä-Suomen yliopiston Oikeustieteiden laitoksen tiimi

- Prof. Ismo Pölönen (WP4 vetäjä)
- Prof. Antti Belinskij (lupamenettelyt)
- OTT Aleksi Heinilä (maankäytön suunnittelujärjestelmä)
- OTT Hilikka Heinonen (vaikutusten seuranta)
- HTT Kimmo Malin (sopimusperustainen hallinta)

Yritykset ja yhteiskunta yhdessä arvonaluojina

WP5

Nina Helander, Tampereen teknillinen yliopisto

Pia Polsa, Hanken

Yritysten ja yhteiskunnan yhteisarvonluonti

- Miten arvoa luodaan yhdessä kaikkien erilaisten toimijoiden välillä, jotka ovat mukana vuorovaikutteisten ja yhteistoiminnallisten ratkaisujen kehittämisessä kestäväen kehityksen edistämiseksi?
- Miten arvoa luodaan yhdessä sektoreiden välisessä yhteistyössä ja millaista yhteistoiminnallista johtajuutta siinä tarvitaan?
 - Vaihe 1: arvo-odotusten kartoitus ja arvokartan laatiminen case-tutkimuksissa (mm. Evolta)
 - Vaihe 2: kehitetään ja pilotoidaan innovatiivisia yhteistoiminnallisia, ratkaisuhakuisia ja neuvottelevia prosesseja
 - Vaihe 3: kootaan yhteen caseissa kehitetyt menetelmät yhteisarvonluonnin tukemiseksi

Tampereen teknillisen yliopiston tiimi

- Prof. Nina Helander (WP5 vetäjä)
- TkT Vilma Vuori
- FT Virpi Sillanpää
- YTM, DI Jonna Käpylä

Hankenin tiimi

- Apulaisprof. Pia Polsa (WP5 co-vetäjä)
- KTT Sanne Bor

Tapaustutkimukset

WP6

Taru Peltola, SYKE

Tapaustutkimukset

Testialusta: kokeillaan yhteistoiminnan menetelmiä, lähestymistapoja ja konsepteja ajankohtaisissa suunnittelu-, päätöksenteko- ja kehittämisprosesseissa

Vaihe 1:
kootaan kokemuksia
yhteistoiminnasta
> tunnistetaan
kriittiset kysymykset
ja laaditaan
tapausportfolio

Vaihe 2:
laaditaan yhteinen
arviointikehikko
> yhteisen
oppimisprosessin
dokumentaatio

Vaihe 3:
arvioidaan kriittisesti
yhteistoiminnan
toteutumista
> mitä opittiin
yhteistoiminnasta

Tapaustutkimukset

- Toteutuu hankekumppanien yhteistyönä: SYKE koordinoi, toteutus yhdessä UEF, JYU, TUT, Hanken, Mapita Oy, Linnunmaa Oy
- Työpaketit 1-5 tutkivat yhdessä tapauksia eri näkökulmista
→ monitieteinen näkökulma yhteistoimintaan

Linnunmaa Oy

- Marjo Pusenius
- Greta Waissi
- Eija Miettinen

Mapita Oy - alihankkija

- FT Maarit Kahila
- FT Timo Ruppel (teknologia)
- FM Timo Hämäläinen (viestintä)

Vuorovaikutus

Maija Faehnle, SYKE

Vuorovaikutus

- Viestinnän, yhteistyön ja muun vuorovaikuttamisen suunnittelu ja koordinointi
 - Sidosryhmäyhteistyö
 - Muu yhteiskunnallinen vuorovaikutus
 - Työpakettien välinen yhteistyö
- Erityisesti pyritään tavoittamaan ammattilaisia, päätöksentekijöitä ja kansalaisaktivisteja, jotka **voisivat hyötyä uusista poikkialueellisista yhteistoiminnan malleista** tulevaisuuden hallinnan haasteissa
- Erityishuomion kohteena tieteenalojen, toimialojen ja organisaation välisten **kuilujen ylittäminen**

Hakemusvaiheen yhteistyökumppanit ja muut tähän mennessä yhteistyöstä kiinnostuneet

Julkinen hallinto

Maa- ja metsätalousministeriö

Ympäristöministeriö

Oikeusministeriö

Valtiovarainministeriö

Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Keski-Suomen liitto

Helsingin kaupunki

Lahden kaupunki

Sodankylän kunta

Suomen Kuntaliitto

Kansalaisyhteiskunta

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

YVA ry

Suomen Luonnonsuojeluliitto ry

BIOS

Suomen Lähienergialiitto ry

Maan ystävät ry

Yritysmaailma

Anglo American

Boliden Kevitsa

Evolta Oy

FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy

FIBS ry

FIANT Consulting Oy

Infine Oy

Välittäjäorganisaatiot

Kestävän kaivostoiminnan verkosto

National Policy Consensus Center, Portland State University

Consensus Building Institute

Suomen Fasilitaattorit ry

Akordi Oy

Fasilitointi Arena

Karreinen.org

CORE-rastit

- Rasteilla käsiteltävät asiat:
 - ongelmat ja tarpeet, joihin tarvittaisiin apua ja ratkaisuja
 - mahdolliset tapaukset tutkittaviksi
 - onko merkittäviä tahoja, jotka tulisi kutsua mukaan COREn ohjausryhmään nykyisten sidosryhmien lisäksi?
- 20 min. / rasti

CORE-rastit

- **Yhteishallinta ja tietokäytännöt** (Rauno Sairinen & Heli Saarikoski)
 - esim. mikä estää yhteistyötä ja tiedon hyödyntämistä päätöksenteossa? Millaisiin mahdollisuuksiin kannattaisi paneutua ja millaisten tapausten yhteydessä?
- **Kansalaisyhteiskunta** (Tapio Litmanen)
 - esim. mitä ongelmia liittyy kansalaisten rooliin tiedon tuottamisessa ja päätöksenteossa? Millaisiin mahdollisuuksiin kannattaisi paneutua ja millaisten tapausten yhteydessä?
- **Sääntely** (Ismo Pölönen)
 - esim. mitä ympäristönkäyttöhankkeiden sääntelyyn liittyviä ongelmia pitäisi ratkaista? Millaisten tapausten tarkastelu olisi hyödyllistä sääntelyn kehittämisen kannalta?
- **Arvonluonti** (Nina Helander)
 - esim. miten yhteistyöprosesseissa hukataan mahdollisuuksia tuottaa taloudellisia ja muita arvoja yhdessä? Millaiset tapaukset olisivat antoisia arvonluonnista oppimisen kannalta?

Seuraavat askeleet

- Kokoamme äskeisten keskustelujen tulokset
- Otamme yhteyttä, suunnitellaan yhdessä miten olisitte mukana, tarvittaessa palaverit
- Lähetämme tietoa mm. verkkosivuista ja seuraavista tilaisuuksista

KIITOS!

